

Kaisa Juuso ps

Kirjallinen kysymys vuorotteluvapaan kehittämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Vuorotteluvapaajärjestelmä tuli voimaan kokeiluluontoisesti vuoden 1996 alusta. Voimassa oleva vuorotteluvapaalaki (1305/2002) tuli voimaan vuoden 2003 alussa. Vuorotteluvapaan ehtoja on muutettu useaan otteeseen järjestelmän olemassaolon aikana.

Vuorotteluvapaan tarkoituksena on edistää lyhytkestoisen työstä poissaolon avulla työntekijän työssä jaksamista ja parantaa samalla työttömänä työnhakijana olevan henkilön työllistymisedellytyksiä määräaikaisen työkokemuksen kautta. Järjestelmän taustalla on tavoite, että 3—12 kuukauden vapaan jälkeen työntekijät ovat terveempiä ja jatkavat työuraansa pidempään kuin ilman mahdollisuutta jäädä vuorotteluvapaalle. Järjestelmällä on ollut selkeän myönteisiä vaikutuksia sijaisten työllistymiseen.

Vuorotteluvapaalle jääminen edellyttää, että sijaiseksi palkataan työtön työhakija, jonka työttömyys on jatkunut yhdenjaksoisesti tai osissa vähintään 90 kalenteripäivää vuorotteluvapaan alkamista edeltäneiden 14 kuukauden aikana. Vuorotteluvapaasijaisena työtön työnhakija saa mahdollisuuden kerryttää työkokemusta määräaikaisesta työstä. Työnantaja taas voi sijaisen myötä saada uutta osaamista työyhteisöön.

Vuonna 2015 vuorotteluvapaan ehtoja tiukennettiin säästösyistä. Vuorotteluvapaalakia muutettiin siten, että vuorotteluvapaan työhistoriaedellytys korotettiin 20 vuoteen, vapaan enimmäiskesto lyhennettiin 180 kalenteripäivään ja pitkän työuran tehneiden korkeampi vuorottelukorvaus poistettiin siten, että vuorottelukorvauksen taso on 70 prosenttia työttömyyspäivärahasta kaikilla vuorottelijoilla.

Työ- ja elinkeinoministeriö on säännöllisesti tehnyt selvityksen työvoimapolitiittisten palvelujen jälkeisestä työllistymisestä. Selvityksessä tarkastellaan seuraavien aktiivisten työvoimapolitiittisten palvelujen työllistämisaikutusta: tuella työllistäminen, työvoimakoulutus, valmennukset, työ- tai koulutuskokeilut, vuorotteluvapaan sijaisuus, kuntouttava työtoiminta ja omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella. Tuoreimman vuoden 2018 selvityksen mukaan kolmen kuukauden kuluttua edellä mainittujen palvelujen päättymisestä on avoimille työmarkkinoille sijoittuneita ollut keskimäärin 25 prosenttia. Keskimäärin noin 29 prosenttia on ollut avoimilla työmarkkinoilla kuuden kuukauden kuluttua palvelun päättymisestä. Selvityksen kohteena olleista työvoimapolitiittista palveluista vuorotteluvapaasijaisuus on ollut paras työllistäjä. Kolmen kuukauden jälkeen vuorotteluvapaasijaisuuden päättymisestä on 64 prosenttia henkilöistä työllistynyt avoimille työmarkkinoille. Noin 67 prosenttia vuorotteluvapaasijaisista ollut avoimilla työmarkkinoilla 6 kuukauden kuluttua sijaisuuden päättymisestä.

Kirjallinen kysymys KK 926/2020 vp

Eläkeputken poistumisen yhteydessä on ehdottoman tärkeää kehittää työkaluja vanhempien työntekijöiden työssä jaksamisen parantamiseksi ja uusien työntekijöiden työelämään pääsyn helpottamiseksi. Vuorotteluvapaajärjestelmä on yksi vartenotettava vaihtoehto.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus kehittää ja parantaa vuorotteluvapaajärjestelmää ja sen ehtoja?

Helsingissä 7.12.2020

Kaisa Juuso ps